

WHO ažurirao smjernice vezane uz COVID-19 u pogledu maski, liječenja i skrbi za pacijente

Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) ažurirala je smjernice o nošenju maski i liječenju koje se odnosi na COVID-19. Riječ je o kontinuiranom procesu pregledavanja materijala i rada sa skupinama za razvoj smjernica sastavljenim od neovisnih međunarodnih stručnjaka koji uzimaju u obzir najnovije dostupne dokaze i epidemiologiju koju prate promjene.

Nastavlja se preporuka korištenja maski u javnosti u određenim situacijama i njihova se upotreba preporuča neovisno o lokalnoj epidemiološkoj situaciji, s obzirom na trenutačno još uvijek aktualno globalno širenje koje demonstrira COVID-19. Maske se preporučuju nakon nedavne izloženosti, kada pojedinac ima ili sumnja da ima COVID-19, kada je u visokom riziku od razvoja teškog oblika bolesti i za sve koji se nalaze u prepunim, zatvorenim ili slabo prozračenim prostorima. Slično prethodnim preporukama, WHO ističe da postoje i drugi slučajevi kada se može predložiti korištenje maske, na temelju procjene rizika. Čimbenici koje treba uzeti u obzir uključuju lokalne epidemiološke trendove ili rastuće razine hospitalizacije, razine pokrivenosti cijepljenjem i imuniteta u zajednici te okruženje u kojem se ljudi nalaze.

Što se tiče pacijenata sa simptomima, nove smjernice predlažu 10 dana izolacije od datuma pojave simptoma. Prethodno je WHO savjetovao da se pacijenti otpuste 10 dana nakon pojave simptoma, plus najmanje tri dodatna dana od nestanka simptoma. Za one koji su pozitivni na COVID-19, ali nemaju nikakve simptome bolesti, WHO sada predlaže pet dana izolacije (raniji

prijedlog uključivao je 10 dana). Pacijent se može ranije otpustiti iz izolacije ako je brzi antigenski test negativan. Izolacija predstavlja važan korak u sprječavanju zaraze drugih i može se provoditi kod kuće ili u namjenskoj ustanovi kao što je bolnica ili klinika. Dokazi koje je razmotrila skupina za razvoj smjernica pokazali su da osobe bez simptoma imaju puno manju vjerojatnost da će prenijeti virus od onih sa simptomima. Iako vrlo niske sigurnosti, dokazi su također pokazali da ljudi otpušteni peti dan nakon pojave simptoma predstavljaju rizik za širenje bolesti na tri puta više ljudi od onih koji su otpušteni 10. dan.

Što se tiče liječenja, WHO je proširio svoju snažnu preporuku za upotrebu lijeka Paxlovid (nirmatrelvir-ritonavir). Trudnice ili dojilje s blažim oblikom bolesti COVID-19 trebale bi se posavjetovati sa svojim liječnikom kako bi utvrdile trebaju li uzimati ovaj lijek. Riječ je o lijeku koji je WHO prvi put preporučio u travnju 2022. i koji se snažno preporučuje za upotrebu kod pacijenata s blagim ili umjerenim oblikom bolesti koji su u visokom riziku od hospitalizacije. WHO je također pregledao dokaze o druga dva lijeka, Xevudyju (sotrovimab) i Ronapreveu (kasirivimab-imdevimab). Zadržava snažne preporuke protiv njihove upotrebe u liječenju, budući da ovi lijekovi s monoklonskim protutijelima nemaju ili imaju smanjenu aktivnost protiv trenutačno cirkulirajućih varijanti virusa. Trenutno postoji šest dokazanih opcija liječenja za pacijente, tri koje sprječavaju hospitalizaciju kod visokorizičnih osoba i tri koje spašavaju živote kod onih s teškom bolešću.

(Izvor: www.who.int)

Europski plan za borbu protiv raka: Kreće europska inicijativa vezana uz dijagnostičke snimke u onkologiji

Komisija je na svečanosti u Bruxellesu službeno pokrenula europsku inicijativu za dijagnostičke snimke u onkologiji, kako bi pružateljima zdravstvene zaštite, istraživačkim institutima i inovatorima pomogla da najbolje iskoriste inovativna rješenja za liječenje raka koja se temelje na podacima. Riječ je o jednoj od glavnih inicijativa u okviru europskog plana za borbu protiv raka, a svrha joj je razvoj digitalne infrastrukture koja će povezivati izvore podataka slikovnih pretraga raka i baze tih podataka u cijeloj Europskoj uniji, uz poštovanje visokih etičkih standarda, povjerenja te sigurnosti i zaštite osobnih podataka. Također će se putem inicijativa na razini Unije i na nacionalnoj razini, bolničkim mrežama i istraživačkim repozitorijima omogućiti pristup podacima slikovnih pretraga i drugim bitnim zdravstvenim podacima.

Vrijedi istaknuti kako tehnološke inovacije u kombinaciji sa zaštitom podataka mogu stvoriti pouzdan okvir za istraživače, inovatore, liječnike i pacijente. Zahvaljujući novoj europskoj inicijativi za dijagnostičke snimke u onkologiji istraživačima će biti na raspolaganju više visokokvalitetnih podataka za istraživanje i unapređivanje znanja koje se tiče raka. Inovatori će imati priliku razvijati i testirati rješenja za skrb o oboljelima od raka koja se temelje na podacima. Olakšan razvoj rješenja temeljenih na podacima omogućit će liječnicima da brže i točnije donose kliničke odluke, dijagnosticiraju, liječe i koriste prediktivnu medicinu. Nadalje, omogućit će podatkovni altruizam građana jer će oni moći dobrovoljno dati pristanak ili dopuštenje za raspolaganje podacima koje generiraju kako bi njima obogatili baze zdravstvenih podataka.

Prekogranična, interoperabilna i sigurna infrastruktura koja štiti privatnost svakako će ubrzati inovacije u medicinskim istraživanjima. Na primjer, za učenje novih tehnologija koje upotrebljavaju umjetnu inteligenciju moći će se koristiti veliki skupovi podataka koji su standardizirani i usklađeni s Općom uredbom o zaštiti podataka, što će ubrzati razvoj inovativnih alata koji mogu omogućiti brže dijagnosticiranje raka i bolje individualno liječenje.

Europska inicijativa za dijagnostičke snimke u onkologiji jedna je od vodećih inicijativa koja se tiče europskog plana za borbu protiv raka, u skladu s europskom strategijom za podatke i europskim prostorom za zdravstvene podatke. Velike europske istraživačke organizacije, ustanove i poduzeća zajednički će dizajnirati infrastrukturu koja će:

- europskim liječnicima, istraživačima i inovatorima omogućiti jednostavan pristup velikim količinama podataka koji se tiče slikovnih pretraga raka;
- pomagati u testiranju i razvoju alata za personaliziranu medicinu s ciljem poboljšanja dijagnostike i liječenja raka;
- pomagati kod izrade novih skupova podataka slikovnih pretraga raka i postizanju interoperabilnosti postojećih, u skladu s europskom strategijom za podatke.

(Izvor: www.ec.europa.eu)

Počinjte prvi ciklus suradnje i praćenja radi ostvarenja digitalnih ciljeva EU do 2030.

Na snagu je stupio program politike za digitalno desetljeće do 2030. Riječ je o mehanizmu za praćenje i suradnju radi ostvarenja zajedničkih ciljeva za digitalnu transformaciju Europe do 2030. Europski parlament, države članice i Komisija prvi su put zajednički odredili, vodeći se Deklaracijom o europskim digitalnim pravima i načelima, konkretne opće i specifične ciljeve koji pokrivaju ključna područja: digitalne vještine, infrastrukturu, digitalizaciju poduzeća i internetske javne usluge. Program daje novi okvir za višedržavne projekte, koji će državama članicama omogućiti da surađuju na inicijativama u digitalnom području.

Opći i specifični ciljevi digitalnog desetljeća zajedno će usmjeravati djelovanje država članica, koje će Komisija evaluirati u godišnjem izvješću o napretku, tzv. izvješću o stanju digitalnog desetljeća. Uz to, suradnju Komisije i država članica na pitanjima digitalne transformacije dodatno će pojačati i odbor za digitalno desetljeće, nova stručna skupina na visokoj razini. Osnovat će se i novi forum sa svrhom uključivanja raznih dionika i razmatranja njihovih stajališta. Komisija će zajedno s državama članicama u mjesecima koji dolaze razviti ključne pokazatelje uspješnosti za praćenje napretka u ostvarivanju pojedinačnih ciljeva u okviru godišnjeg indeksa gospodarske i društvene digitalizacije (DESI). Zadaća država članica je u idućih devet mjeseci izraditi nacionalne strateške planove, u kojima će opisati politike, mjere i aktivnosti koje kane provesti na nacionalnoj razini radi ostvarenja općih i specifičnih ciljeva

programa. Komisija će od lipnja 2023. objavljivati svoje godišnje izvješće o napretku, odnosno izvješće o stanju digitalnog desetljeća, kako bi se pružili svježiji podaci, kao i ocjena te preporuke u vezi s napretkom u ostvarivanju ciljeva.

Za ostvarenje dijela ambicija digitalnog desetljeća preduvjet je da države članice udruže ulaganja. U programu politike stoga je utvrđen postupak za utvrđivanje i pokretanje višedržavnih projekata u područjima kao što su 5G, kvantna računala i povezane javne uprave. Komisija će u idućim mjesecima donijeti provedbeni akt u kojem će definirati ključne pokazatelje uspješnosti za digitalne ciljeve te zajedno s državama članicama za svaki od njih osmisliti zacrtane smjerove djelovanja Unije, dok će države članice u listopadu dostaviti prve nacionalne strateške planove, za koje će Komisija objaviti smjernice kako bi im pomogla.

(Izvor: www.ec.europa.eu)

Švedsko predsjedanje EU-om: pogled iz perspektive pitanja koja se tiču osoba s invaliditetom

Švedska je preuzela predsjedanje Europskom unijom te je nakon formiranja nove vlade objavila svoje prioritete u razdoblju predsjedanja. Usredotočit će se na četiri glavne linije:

- sigurnost - jedinstvo;
- konkurentnost;
- zelena i energetska tranzicija;
- demokratske vrijednosti i vladavina prava - naš temelj.

Uz prioritete, Švedska je objavila i detaljan program predsjedanja. Pitanja koja se tiču osoba s invaliditetom razmatraju se u odjeljku o zapošljavanju i socijalnoj politici: „Predsjedništvo namjerava koristiti Strategiju EU-a za prava osoba s invaliditetom kao odskočnu dasku za isticanje pitanja politike invaliditeta za promicanje, zaštitu i osiguranje punog i jednakog uživanja ljudskih prava za osobe s invaliditetom “Program daje nekoliko smjernica o tome kako se to može osigurati. Također se obećava da će se raditi na:

- „strategiji zdravstvene i socijalne skrbi“;
- isticanju pitanja koja se tiču neovisnog življenja „za starije ljude i stanovništvo koje stari“;
- „predstojećem izvješću skupine na visokoj razini o budućnosti socijalne zaštite i države blagostanja u EU“.

U planu je također rad na drugim relevantnim inicijativama koje izravno ili neizravno utječu na osobe s invaliditetom, posebno:

- borbi protiv nasilja nad ženama, uz rad na prijedlogu Direktive za borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji te pristupanju EU Istanbulskoj konvenciji;
- zaključku pregovora o Direktivi o energetske učinkovitosti zgrada, gdje je uključivanje pristupačnosti predmet zabrinutosti;
- osiguravanju jednakosti i nediskriminacije, uz rad na predloženim direktivama o obvezujućim standardima za tijela za jednakost i još uvijek blokiranom prijedlogu Direktive o jednakom postupanju iz 2008.;
- zakonu o umjetnoj inteligenciji;
- energetske krizi i inflaciji;
- održivosti i zelenim politikama.

Što se tiče pristupačnosti, švedsko predsjedništvo smatra da „infrastruktura i promet moraju biti konkurentni i učinkoviti te učiniti cijelu EU pristupačnom“. Ipak, od predloženih aktivnosti značajniji su rezultati koji će se postići i prema kojima će se suditi o ostvarenom stupnju inkluzije.

(Izvor: www.edf-feph.org)

